Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 708/2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře

(KOM(2009) 541 v konečném znění – 2009/0153 (CNS))

(2010/C 354/21)

Zpravodaj: **pan SALVATORE**

Dne 11. listopadu 2009 se Rada, v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství, a dne 5. března 2010 Evropský parlament, v souladu s čl. 43 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (bývalým článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství), rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 708/2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře

KOM(2009) 541 v konečném znění – 2009/0153 (CNS).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 25. února 2010.

Na 461. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. března 2010 (jednání dne 17. března 2010), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 130 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) souhlasí se změnami, které byly provedeny v nařízení (ES) č. 708/2007 o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře v důsledku nových odborných poznatků a výsledků společné akce šestého rámcového programu IMPASSE.

1.2 Společným záměrem je uskutečnit dva cíle, které byly v jeho rámci vytyčeny: minimalizovat riziko spojené s chovem cizích a místně se nevyskytujících druhů a usnadnit provozovatelům z tohoto sektoru složité administrativní postupy. Byrokratická zátěž spočívá v získávání vnitrostátních povolení nezbytných pro zařízení akvakultur, v nichž se chovají cizí a místně se nevyskytující druhy.

1.3 Proto je mimořádně důležité zajistit biologickou bezpečnost zařízení. Ta vyžaduje přijetí vhodných opatření: a) při přepravě, b) jasným definováním protokolů v přijímajícím zařízení a c) s dodržením odpovídajících postupů až do fáze uvedení rybných produktů na trh.

1.4 V této souvislosti se nová definice uzavřených zařízení akvakultury zdá být podrobná a v souladu s projektem IMPASSE, nicméně použité formulace čistě technické povahy by mohly vést k ne vždy správnému výkladu. Proto je třeba předejít možným dvojznačnostem při uplatňování a vložit do nového nařízení jasnou zmínku o tom, že uzavřená zařízení akvakultury jsou taková, která se nacházejí na pevnině.

1.5 Nové nařízení dále stanoví, že uzavřená zařízení akvakultury musí zabránit rozšiřování chovaných nepůvodních druhů či biologického materiálu v otevřených vodách v důsledku povodní. Za tímto účelem by měla být určena bezpečná vzdálenost těchto zařízení od otevřených vod v závislosti na typologii, umístění a struktuře území, kde se zařízení nachází.

1.6 Stejně tak by vzhledem ke skutečnosti, že voda není jediným médiem umožňujícím únik, měly by být veškeré systémy ochrany uzavřených zařízeních akvakultury zabezpečeny před útokem dravců, kteří by mohli způsobit rozšíření chovaných druhů.

1.7 Výbor v neposlední řadě souhlasí s předpokladem, že přesun z uzavřeného zařízení akvakultury do otevřeného zařízení akvakultury se nepovažuje za rutinní. Proto by rád dodal, že pokud to produkční cyklus umožňuje, musí být uzavřená zařízení akvakultury řízena a spravována odděleně od zařízení otevřených, aby se minimalizovala veškerá potenciální rizika znečištění vodních ekosystémů.

2. **Úvod**

2.1 Vzhledem k rostoucí poptávce po proteinech z produktů rybolovu a k poklesu úlovků z důvodu nadměrného využívání moří a vnitrozemských vod může akvakultura pozitivním způsobem přispět k uspokojení rostoucí poptávky po těchto potravinách. Během uplynulých třiceti letech bylo totiž na celém světě zaznamenáno zvýšení produkce z akvakultur o 11 % za rok (Naylor & Burke, 2005) ([1]).

2.2 V tomto kontextu jsou silnou motivací k vysazování a chovu cizích a místně se nevyskytujících druhů v Evropě hospodářské a komerční zájmy, které však musí být zmírňovány cílem ochrany ekosystémů, které mohou být potenciálně ohroženy nesprávným prováděním těchto činností.

2.3 Vysazování cizích druhů je totiž jedním z hlavních faktorů narušování vodních ekosystémů způsobovaného lidmi a je hned po ničení přírodních stanovišť druhou příčinou celosvětové ztráty biologické rozmanitosti. Ve všech ekosystémech existuje křehká rovnováha, která je výsledkem dlouhého procesu vývoje, díky níž všechny organismy reagují na své vlastní prostředí a žijí v různých vztazích ke svému okolí a k dalším místním organismům. V těchto podmínkách má každý organismus svoji přesnou úlohu a zaujímá v ekosystému přesně dané místo. Zajímavé jsou také dopady změny klimatu na migraci různých druhů ryb do jiných vodních prostředí.

2.4 Když se cizí druh stane součástí nové komunity, dostane se do kontaktu s původními druhy, a může tak nepředvídatelným způsobem změnit předchozí rovnováhu. Noví členové těchto komunit mohou ničit původní druhy a konkurovat jim z hlediska potravy a prostoru, mohou přenášet nové parazity a jiné původce nákaz typické pro jejich místo původu nebo se s původními druhy křížit.

2.5 Proto je nutné určit hlavní charakteristiky uzavřených zařízení akvakultury: existující fyzické překážky mezi volně žijícími a chovanými organismy, odstraňování pevného odpadu, náležité odstraňování mrtvých organismů, sledování a zpracovávání přitékající a odtékající vody.

3. **Obecné připomínky**

3.1 Riziko úniku cizích a místně se nevyskytujících druhů z chovných zařízení se postupně zvyšuje spolu s ubýváním kontrolních systémů. Uzavřené systémy, v nichž je akvakultura izolována v bezpečných strukturách chráněných fyzickými a chemickými překážkami, minimalizují riziko úniku, zatímco extenzivní otevřené systémy chovu jsou méně bezpečné, což někdy vede i k nevědomému rozšíření dovezených druhů do volné přírody.

3.2 Odhaduje se, že přibližně 20 % nepůvodních druhů je chováno v otevřených systémech a méně než 10 % v intenzivních uzavřených systémech, nicméně v některých případech (mlži) jsou živí vodní živočichové dočasně za účelem čištění přemísťováni i na značné vzdálenosti do otevřených i uzavřených zařízení, což je spojeno s vysokým rizikem rozšíření (IMPASSE) ([2]).

3.3 Stávající uzavřené systémy využívají k čištění vstupní vody a odpadních vod různé technologie, které nicméně všechny spočívají ve fyzickém oddělování chovů ryb a přirozených vodních ekosystémů. Rychlý vývoj těchto technologií chovu a vývoj různých systémů akvakultury však Radu přiměl k vydání nařízení, které je předmětem tohoto stanoviska.

3.4 Nařízení Rady (ES) č. 708/2007 stanovilo rámec upravující akvakulturní postupy ve vztahu k cizím a místně se nevyskytujícím druhům s cílem posoudit a minimalizovat možný vliv těchto druhů na vodní přírodní stanoviště. V nařízení se stanoví systém povolení, který má být zaveden na vnitrostátní úrovni.

3.5 Tato povolení se nepožadují v případě, že uzavřená zařízení akvakultury zaručují biologickou bezpečnost chovu. Snížení rizika vyžaduje přijetí vhodných opatření při přepravě, jasné definování protokolů v přijímajícím zařízení a dodržování odpovídajících postupů až do fáze uvedení rybných produktů na trh.

3.6 Nová definice uzavřených zařízení akvakultury odpovídajícím způsobem zohledňuje výsledky akce programu IMPASSE, nicméně by do ní měla být zahrnuta jasná zmínka o tom, že za uzavřená zařízení akvakultury se považují taková zařízení, která se nacházejí na pevnině.

3.7 Výbor plně souhlasí s cílem zamezení úniku pevného odpadu či chovaných kusů nebo jejich částí do otevřených vod tak, jak je vytyčen v novém nařízení. Nicméně vzhledem k prudkému vývoji technologií v oblasti filtrování a čištění tekoucích vod a s neustálým zřetelem na prioritu biologické bezpečnosti je třeba vzít v úvahu, že ji lze dosáhnout pomocí různých systémů: fyzických, chemických, biologických nebo jejich kombinací.

([1]) Naylor, R., Burke, M., Aquaculture and Ocean Resources: Raising Tigers of the Sea. *Annual Review of Environment and Resources*. 2005, svazek 30, s. 185–218.

([2]) Projekt IMPASSE č. 044142. D1.3, doručení 3.1. Review of risk assessment protocols associated with aquaculture, including the environmental, disease, genetic and economic issues of operations concerned with the introduction and translocation of species (Gordon H. Copp, Esther Areikin, Abdellah Benabdelmouna, J. Robert Britton, Ian G. Cowx, Stephan Gollasch, Rodolphe E. Gozlan, Glyn Jones, Sylvie Lapègue, Alan MacLeod, Paul J. Midtlyng, L. Miossec, Andy D. Nunn, Anna Occhipinti Ambrogi, S. Olenin, Ian C. Russell, Edmund Peeler & Dario Savini), 2008, s. 14.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 V zájmu vyloučení veškerých potenciálních rizik znečištění vodních ekosystémů je třeba určit vhodná monitorovací a kontrolní opatření na vysazování a přemisťování cizích a místně se nevyskytujících vodních druhů. To se zdá být možné pouze prostřednictvím vypracování, přijetí a uplatňování odpovídajících mezinárodních kodexů jednání a postupů.

4.2 Vzhledem ke skutečnosti, že voda není jediným médiem umožňujícím únik, by veškeré systémy ochrany uzavřených zařízeních akvakultury měly být zabezpečeny před útokem dravců, zejména ptáků, kteří by mohli způsobit rozšíření chovaných živočichů do přírody.

4.3 Kromě toho je žádoucí, aby byla uzavřená zařízení akvakultury řízena a spravována odděleně od zařízení otevřených, aby se minimalizovala veškerá potenciální rizika znečištění vodních ekosystémů.

4.4 Výbor souhlasí s rozhodnutím uložit členským státům odpovědnost za pravidelnou aktualizaci seznamu uzavřených zařízení akvakultury na internetových stránkách a zaručit jejich maximální publicitu, aby si provozovatelé i různé místní zainteresované strany byli vědomi své odpovědnosti za náležitou správu zařízení.

V Bruselu dne 17. března 2010

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI